

Сілакова Г.В., кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів
Сопіженко О.О., студентка
Національного університету харчових технологій
м. Київ, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Інвестиційна політика є однією із найважливіших складових системи управління інвестиційною діяльністю підприємства. В процесі її розробки та реалізації визначаються пріоритетні напрямки та форми інвестиційної діяльності, характер формування інвестиційних ресурсів підприємства, послідовність етапів реалізації короткострокових та довгострокових цілей, межі можливої інвестиційної активності підприємства за напрямками і формами його інвестиційної діяльності, система формалізованих критеріїв, за якими суб'єкт господарювання реалізовує і оцінює свою інвестиційну діяльність тощо.

Проблемам розробки та реалізації інвестиційної політики, її ролі в процесі здійснення інвестиційної діяльності присвячені праці провідних зарубіжних та вітчизняних вчених-економістів, зокрема: Александера Г., Александрова В., Бірмана Г., Бейлі Дж., Бланка І., Горфінкеля В., Долішнього М., Карсекіна В., Ковальова В., Крейдича І., Кузьменка В., Мазаракі А., Маркіної І., Черваньова Д., Чумаченка М., Шарпа У., Швандара В. тощо.

Незважаючи на численні наукові розробки, деякі теоретико-методичні аспекти формування інвестиційної політики підприємства, на наш погляд, ще є недостатньо дослідженими.

На нашу думку, інвестиційна політика являє собою складну систему управління інвестиціями, що є сукупністю взаємопов'язаних і взаємозалежних видів інвестиційної діяльності, які визначають частку реінвестованого прибутку, структуру і масштаби інвестиційних вкладень з урахуванням пріоритетних напрямів їх використання з метою забезпечення розвитку і

розширення діяльності підприємства, нарощування виробничих потужностей, впровадження інновацій і, в цілому, збільшення доходу та отримання інших позитивних ефектів.

Основною метою інвестиційної політики підприємства є створення оптимальних умов для вкладання власного, позикового та іншого капіталу, що забезпечить прибутковість (доходність) та розширення економічної діяльності підприємства, створення конкурентних переваг чи досягнення інших цілей .

У світовій практиці виділяють п'ять основних цілей інвестиційної політики, які може обирати підприємство: 1) виробничо-технологічні цілі, що спрямовані на розширення та удосконалення виробництва продукції підприємства; 2) господарсько-економічні цілі, досягнення яких дозволяє підвищити ефективність діяльності підприємства (досягнення запланованих економічних результатів із мінімальними витратами); 3) науково-технічні цілі, що пов'язані з необхідністю інтенсифікації виробництва і прискорення науково-технічного прогресу; 4) соціальні цілі, що забезпечують підвищення добробуту та продуктивності праці персоналу підприємства; 5) екологічні цілі, досягнення яких забезпечить найменший негативний вплив на навколишнє природне середовище.

Залежно від поставлених цілей підприємство може обрати один із можливих варіантів інвестиційної політики:

1. Консервативна інвестиційна політика спрямована на мінімізацію інвестиційного ризику як пріоритетної мети. При здійсненні такої політики інвестор не прагне ні до максимізації рівня поточної прибутковості інвестицій, ні до максимізації темпів зростання капіталу, а дбає лише про безпеку вкладання капіталу.

2. Компромісна (помірна) інвестиційна політика - варіант політики здійснення інвестиційної діяльності підприємства, спрямованої на вибір таких об'єктів інвестування, за якими рівень поточної прибутковості, темпи зростання капіталу і рівень ризику максимально наближені до середньоринкових.

3. Агресивна інвестиційна політика спрямована на максимізацію поточного доходу від вкладень капіталу найближчим часом. При реалізації такої політики оцінці та врахуванню рівня інвестиційного ризику і можливостям зростання ринкової вартості підприємства у майбутньому відводиться допоміжна роль. Відповідно, при такій інвестиційній політиці підприємство уникає вкладень капіталу в реальні проекти із тривалим інвестиційним циклом, в акції з низьким рівнем дивідендів, в облігації з віддаленим строком погашення тощо.

При розробці інвестиційної політики підприємства необхідно дотримуватися наступних принципів: спрямованість інвестиційної політики на досягнення стратегічних планів підприємства і забезпечення його фінансової стійкості; урахування інфляції та фактора ризику; економічна обґрунтованість інвестицій; формування оптимальної структури портфельних і реальних інвестицій; ранжирування проектів та інвестицій за їх важливістю і послідовністю реалізації, виходячи із наявності ресурсів та з урахуванням залучення зовнішніх джерел фінансування; вибір надійних і більш дешевих джерел та методів фінансування інвестицій.

Дотримуючись цих та інших принципів можна уникнути багатьох помилок і прорахунків при розробці інвестиційної політики на підприємствах. Інвестиційна політика підприємства встановлює найбільш пріоритетні напрями вкладення інвестицій, від яких залежить як підвищення ефективності самого підприємства, так і поліпшення економіки країни в цілому.

Інвестиційна політика підприємства повинна вирішувати такі завдання, як: забезпечення формування виробничого потенціалу підприємства; реалізація стратегічних планів підприємства та довготермінових інвестиційних цілей; забезпечення економічного розвитку підприємства, що можливе лише за ефективного управління інвестиційною діяльністю; забезпечення платоспроможності та фінансової стійкості; забезпечення зростання ринкової вартості підприємства [1, с. 8].

Розробка інвестиційної політики включає ряд важливих етапів. Дотримання кожного з етапів розробки та прийняття виважених рішень забезпечує успішну реалізацію інвестиційної політики. Процес розробки інвестиційної політики підприємства включає три етапи:

1. На першому етапі визначають необхідність розвитку підприємства та економічно вигідні напрямки цього розвитку. З цією метою доцільно визначити наскільки продукція, що випускається підприємством є конкурентоспроможною на ринку та користується попитом; виявити очікуваний попит на час реалізації наміченої інвестиційної політики підприємства; співставити витрати на виробництво і реалізацію продукції з діючими ринковими цінами; виявити виробничі можливості підприємства на перспективу; проаналізувати діяльність підприємства за попередній період і виявити невикористані резерви.

2. На другому етапі здійснюється розробка інвестиційних проектів для реалізації обраних напрямів розвитку підприємства.

3. На третьому етапі відбувається остаточний вибір економічно вигідного інвестиційного проекту та його реалізація. На цьому етапі слід визначити: вартість будівельних матеріалів, обладнання, оренди виробничих площ, доставки готової продукції на ринок збуту; сукупність витрат загального обсягу виробництва і одиниці продукції, виробленої на новому обладнанні; постійні та змінні витрати; обсяги інвестиційних ресурсів; величину власних і позикових коштів, необхідних для реалізації проекту; показники ефективності проекту; ризику, що генеруються проектом.

У процесі реалізації інвестиційна політика може змінюватися під впливом непередбачуваних обставин зовнішнього та внутрішнього середовища. Задля здійснення коректних змін усі етапи формування інвестиційної політики повинні бути опрацьовані спочатку. Також необхідно дотримуватись усіх принципів, що надасть змогу запобігти помилкам при розробленні інвестиційної політики на підприємстві.

Від реалізації інвестиційної політики залежать темпи соціально-економічного зростання, збалансованість і ефективність народного господарства. Одним із найважливіших чинників вирішення проблем, які стримують розвиток інвестиційної політики є ефективна діяльність держави, головним напрямом якої в ринкових умовах виступає створення сприятливого середовища для суб'єктів господарювання. В Україні слід оптимізувати державну інвестиційну політику, забезпечити її дієвість і виваженість. Основні напрями цієї політики мають полягати не у жорсткому регулюванні інвестиційних потоків, а у створенні сприятливих умов для ефективної діяльності, лібералізації інвестиційного режиму та ґрунтуватися на ретельному врахуванні мотивів і пріоритетів приватних інвесторів [2, с. 57].

Інвестиційна політика має важливе значення, оскільки вона спрямована не тільки на забезпечення фінансової стійкості підприємства у теперішньому часі, а й у майбутньому. Тобто процес формування інвестиційної політики підприємства на сучасному етапі розвитку економіки набуває неперервного характеру.

Література:

1. Пухальський В. Концептуальні основи інвестиційної діяльності підприємства / В. Пухальський // Вісник Технологічного університету Поділля. – 2004. – № 3. – С. 7–10.
2. Саблук П. Процеси міжнародного руху капіталів та участь у них України / П. Саблук, К. Пріб // Економіка України. – 2008. – № 8 (561). – С. 56–68.